

Вінниченко О.О.,
аспірант кафедри публічного управління та адміністрування,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гоголь Т.В.,
доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного
управління та адміністрування

ЛОБІЮВАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасні конфлікти значною мірою визначаються використанням інформаційно-комунікативних ресурсів, які стали найбільш ефективним засобом маніпуляції свідомістю з метою досягнення переваги над супротивником. Одним з аспектів цієї проблеми є лобіювання в інформаційно-медійному просторі інтересів, які є ворожими для нашої країни і по суті одним з аспектів російської агресії.

Це ставить проблему вдосконалення системи масових комунікацій як основного інструменту попередження ворожих маніпуляцій та долучення громадян до ефективної протидії ворожій інформації. Дана проблема є одним з аспектів регулювання лобістської діяльності щодо тих чи інших інтересів у вітчизняному медійно-інформаційному просторі і у науковому вимірі досліджується на перетині таких феноменів як інформаційна безпека та інформаційний лобізм.

Найбільш ефективною формою протидії лобістам ворожих інтересів є, безумовно, цілеспрямована діяльність в Інтернет-просторі, адже саме тут сьогодні поширюються різноманітні ворожі ідеї, створюються маніпулятивні віртуальні образи, які впливають на сприйняття українськими громадянами реальних подій російсько-української війни. З іншого боку, саме у соціальних мережах, месенджерах відкриваються широкі можливості для лобіювання інтересів нашої країни перед громадянами інших держав.

Відображаючи в Інтернеті в різноманітних формах позиції агресора стосовно ситуації та подій російсько-української війни, ворог провокує в Україні соціальні напругу та роз'єднання, націлені на підрив спротиву українського народу та формування деструктивних настроїв. Останні зі сфери віртуальної

боротьби образів та символів потім переходять у сферу реальних соціальних взаємодій. І з наростанням жорстокості боротьби на полі бою це протистояння з поля реальної битви все більше переноситься у віртуальний простір, охоплюючи все більшу кількість людей та ресурсів. Наслідком боротьби в Інтернет-просторі є цілком реальне зростання загроз національній безпеці нашої країни за рахунок просування інтересів країни-агресора.

Слід сказати, що лобювання інтересів російської експансії в Україні розпочалося задовго до власне збройного протистояння. Після відомої Мюнхенської промови В.Путіна у 2007—2008 роках розпочалася дуже активна інформаційно-лобістська діяльність різноманітних проросійських суб'єктів у вітчизняному інформаційному просторі з просуванням меседжів, орієнтованих на підготовку різних цільових аудиторій до позитивного сприйняття збройної агресії Росії та стимулювання підтримки цієї агресії у різноманітних формах. При цьому використовувалися всі переваги, які на той час російські медіа-агресори мали в українському інформаційному просторі, як-то засилля російськомовних пабліків у сфері електронних та друкованих ЗМІ та книжковому видавництві; наявність дуже потужної підтримки з боку колабораціоністів як в ЗМІ, так і в органах державної влади і громадсько-політичних структурах; поширеність проросійських настроїв серед значної частини жителів східних регіонів; а також мовна близькість й історична та ментальна схожість у багатьох аспектах життя та комунікації у двох країнах.

Сьогодні, коли Україна стала об'єктом як прямої військової, так і інформаційної агресії, найбільше значення і медійній сфері мають координаційні зусилля у системі стратегічних комунікацій для формування потужного ресурсу лобювання в інфосфері інтересів захисту України та відсічі агресору, насамперед контрпропагандистського характеру. Але ефективність функціонування цих комунікацій вирішальною мірою залежить від донесення користувачам цих комунікацій основних меседжів скоординованої державної політики, а також і патріотичних загальнонаціональних духовно-ціннісних орієнтирів відстоювання незалежності та необхідного обсягу поточної інформації щодо протікання військових дій. Тут велику роль відіграють не лише

спеціальні державні комунікації, передбачені нормативними документами (Доктриною та Стратегією інформаційної безпеки України), а загалом увесь комплекс традиційних комунікацій, мереж, месенджерів тощо. Сьогодні йдеться про забезпечення скоординованого функціонування усієї вітчизняної медіасфери для вирішення завдання протидії російській інформаційній агресії та мобілізації українського суспільства для відсічі.

Що стосується інституційних змін у медійно-інформаційному просторі, спрямованих на максимальне використання потенціалу лобювання інтересів та цінностей захисту нашої країни, то тут йдеться про створення органами державної влади ефективних структур, які відстоюють національні позиції насамперед через надання об'єктивної інформації про події російсько-української війни та концентрують свої зусилля на протидії інформаційній агресії ворога і мінімізації негативних інформаційних впливів на українських громадян та зарубіжну аудиторію. До таких спеціалізованих структур доцільно віднести Об'єднаний інформаційно-аналітичний центр «Єдина Країна», Інформаційно-аналітичний центр Ради національної безпеки і оборони України, Український кризовий медіа-центр та інші. Також слід відзначити роль найбільш ефективних громадських структур у боротьбі з інформаційною агресією ворога, таких як центр «Миротворець», «Стоп-Фейк», «Інформнапалм», «Інформаційний спротив», НАЦ «Українські студії стратегічних досліджень», ГО «Вільні Люди», Міжнародний інформаційний консорціум «Бастіон», Український інститут майбутнього та Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння тощо.

Цілепокладальною та нормативною основою організації протидії російській інформаційній агресії з використанням потенціалу лобістської діяльності сьогодні має стати національна Стратегія інформаційної безпеки. Вона стала і основою формування низки організаційних структур, які мають активно використовуватися для здійснення контрпропагандистської діяльності. Важливим є і розширення санкцій проти проросійських лобістів у вітчизняному медійному просторі, особливо публічних суб'єктів - журналістів, діячів культури, громадських активістів тощо. Слід вказати і на те, що чимало таких проросійських лобістів ведуть активну діяльність у національних пабліках без

належної протидії з боку як органів державної влади, так і громадськості.

Саме Доктрина та Стратегія інформаційної безпеки України на сьогодні мають розглядатися в якості концептуальної основи та основи унормування лобістської діяльності у процесі протидії російській інформаційній агресії, забезпечення інформаційної безпеки нашої країни в умовах військового стану. Важливим, зокрема, є конституювання цими документами належності нормативних засад до організаційної діяльності у сфері інформаційної безпеки до системи національної безпеки нашої країни загалом.

Підсумовуючи, слід зазначити, що на сьогодні і нормативні документи у сфері інформаційної безпеки, і наявні можливості у сфері масових комунікацій дають можливість ефективно боротися з російською інформаційною агресією та успішно використовувати для цього потенціал лобізму. Однак існують дуже великі проблеми стосовно консолідації суб'єктів лобізму на патріотичних позиціях. Недостатньою є також активність органів державної влади для протидії проросійським лобістам у вітчизняному інформаційному просторі. Вирішальним чинником є особиста активність кожного громадянина, від простих користувачів до відомих публічних діячів та політиків в інформаційному просторі, націлена на протидію маніпулюванню з боку російських агресорів за допомогою інформаційно-комунікативних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Доктрина інформаційної безпеки України. Затверджена Указом Президента України від 35 лютого 2017 р. №47/2017.
<https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>
2. Стратегія інформаційної безпеки. Затверджена Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021.
<https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>.